

Spis treści

Część I PROLOG

Wprowadzenie	15
Podziękowania	23
Rozdział 1. Etos i tożsamość. Perspektywa	26
Etos i inteligencja	28
Etos i zmiana społeczna	31
Inteligencja jako „stan świadomości”	33
Etos a habitus	35
W obronie świadomości	37
Etos a światopoglądowy model tożsamości	39
Perspektywa tożsamości indywidualnej	42
Perspektywa tożsamości zbiorowej	43
Podsumowanie	45

Część II TOŻSAMOŚĆ

Rozdział 2. Typy tożsamości	49
Kontynuatorzy. Pochodzenie inteligenckie – inteligent	49
Aspiranci. Pochodzenie nieinteligenckie – inteligent	53
Zniechęceni. Pochodzenie nieinteligenckie – nie-inteligent	61
Kontestatorzy. Pochodzenie inteligenckie – nie-inteligent	72
Podsumowanie	80
Rozdział 3. „Dead again” – debata o końcu inteligencji po 1989 r.	83
Zanikanie inteligencji	88
Koniec etosu i jego obrona	90
Rozdział 4. Pokolenie „?” czy „2000”?	93

Rozdział 5. Antynomie inteligenckiej tożsamości	104
Inteligencja w „pojęciu polskim”	108
Wykształcenie i etos	109
Europa Środkowo-Wschodnia i historia	111
Cztery ujęcia inteligencji	113
Grupa statusowa i „enklawa stylu życia”	114
Inteligencja zaangażowana	127
Inteligencja jako część klasy średniej	135
Inteligencja jako grupa nieistniejąca	138

Rozdział 6. Inteligencja a problem polskiej transformacji	144
--	-----

Rozdział 7. Młodzi wobec transformacji	153
---	-----

Zapośredniczone doświadczenie transformacji	158
---	-----

Problem dekomunizacji	160
-----------------------	-----

Rozdział 8. Transformacja, etos i potrzeba zaangażowania	163
---	-----

W stronę większego społecznienia	168
----------------------------------	-----

Jeśli nie transformacja, to co?	170
---------------------------------	-----

„Powrót” inteligenckiego etosu?	173
---------------------------------	-----

Podsumowanie	175
--------------	-----

Część III

ETOS

Rozdział 9. Inteligencja wobec klasy średniej po 1989 r.	179
---	-----

Inteligencja jako część klasy średniej	181
--	-----

Od etosu inteligenckiego do etosu klasy średniej	185
--	-----

Zarys etosu klasy średniej	187
----------------------------	-----

Dynamika etosu	189
----------------	-----

Rozdział 10. Młodzi wobec klasy średniej	192
---	-----

Inteligencki bohater	196
----------------------	-----

Dystans wobec klasy średniej	202
------------------------------	-----

Inteligencja jako część klasy średniej	203
--	-----

Redefinicja etosu	205
-------------------	-----

W stronę wspólnego dobra	209
--------------------------	-----

Podsumowanie	211
--------------	-----

Rozdział 11. W stronę inteligenckiego etosu. Nieunikniona ambiwalencja wzoru	214
---	-----

Historyczne źródła ambiwalencji	218
---------------------------------	-----

Ramy pojęciowe etosu i reprezentatywna postać inteligenta	221
---	-----

Tradycja „uaktualniona”	224
-------------------------	-----

Współczesny sens etosu	228
Poczucie uwikłania i rodzące się zobowiązanie	230
Pomiędzy rozumem a emocjami	231
Publiczne role	233
Etos kompletny i zadanie emancypacji	235
Podsumowanie	237
Rozdział 12. Kulturowe wzory zaangażowania	239
Etos uwewnętrzniony	242
Etos równoważony	248
Etos odrzucony	252
Podsumowanie	258
Rozdział 13. Inteligencki etos pracy jako forma zaangażowania	261
Mit sukcesu	262
„Inteligencki” etos pracy	264
Współczesny etos pracy	269
Niewyobcowująca praca	271
Indywidualny sukces <i>versus</i> zobowiązania wobec społeczeństwa	273
Wizja sukcesu i poczucie bezinteresowności	277
Podsumowanie	279
Rozdział 14. Etos i polityka	282
Antypolityka	286
Anty-antypolityka	291
Pomiędzy polityką a akademią	295
Rozdział 15. Skale polskości	299
Odzyskać romantyzm	304
Afirmacja	306
Umiar	307
Dystans	308
Różne głosy w obrębie jednej tradycji	310
Rozdział 16. Intelktualiści wobec inteligencji	312
Inteligencja i intelektualiści w narracjach młodych	316
Inteligencja wobec intelektualistów	317
Intelektualiści jako warunek istnienia inteligencji	320
Intelektualiści jako spadkobiercy inteligencji	322
Intelektualiści wobec inteligencji	323
Podsumowanie	326

Rozdział 17. Od środowiska do instytucji	328
Znaczenie środowiska	336
„Moralne” instytucje	338
Należy bronić uniwersytetu...	343
...i prawa do publicznego zaangażowania	345
Podsumowanie	350

Część IV

EPILOG

Rozdział 18. Zakończenie	355
Rozdział 19. Epilog. „Pozłaczany wiek” inteligencji i źródła ambiwalencji etosu	361
Początki etosu	367
Od elity...	368
Ambiwalencja wzorów. Część 1	370
Między powstaniem	373
Pierwsza definicja	374
Warstwa międzyklasowo położona	377
Ambiwalencja wzorów. Część 2	381
Ambiwalencja wzorów – cd. Postszlacheckie dziedzictwo	383
W stronę przełomu	385
Przełom XIX i XX wieku, czyli w stronę wewnętrznego pęknięcia	386
Podziały w obrębie inteligencji	391
Warstwa średnia	392
Zadania elity	393
Inteligentni proletariusze	394
Antyinteligencja	395
Polityczne podziały	396

Dodatek

Metodologiczne aspekty badania inteligencji	401
Dyspozycje do wywiadu z młodymi inteligentami	410
Bibliografia	413
Summary. Intelligentsia denied. Ethos and identity of young Polish intellectuals' elites	435
O autorze	439
Indeks nazwisk	441